

Verksamhetschef/Resurschef
Ann Heide-Spjuth
0410-73 39 44
ann.heide-spjuth@trelleborg.se

Verksamhetsplan för elevhälsans medicinska del inom Trelleborgs kommun 2018/2019

Bakgrund

I skollagen (2010:800) 2 kap. 25 § framgår att "Elevhälsan ska omfatta, medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser."

I kommentar till skollagen 2 kap. 25 § framgår att "Den del av elevhälsan som motsvarar dagens skolhälsovård ska även fortsättningsvis anses utgöra en självständig verksamhetsgren i förhållande till den övriga elevhälsan och den särskilda elevstödande verksamheten i övrigt (se författningskommentaren till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400))."

I verksamhetsplanen används begreppet elevhälsans medicinska del som då avser skolläkaren och skolsköterskornas verksamhet.

Nationellt uppdrag

Elevhälsans medicinska insatser styrs av skollagen, hälso- och sjukvårdslagstiftningen samt Socialstyrelsens och Folkhälsomyndighetens författningar relevanta för verksamheten. Vägledning för elevhälsan 2014, utgiven av Skolverket och Socialstyrelsen, utgör ett kunskapsstöd för den medicinska delen av elevhälsan. Verksamheten styrs också av de rutiner och riktlinjer som finns upprättade kopplade till ovanstående lagstiftning.

Hälso- och sjukvårdslagstiftningen utgör ett övergripande regelverk för hur hälso- och sjukvård ska bedrivas för att garantera hela befolkningen en högkvalitativ, kostnadseffektiv och patientsäker vård utifrån den enskildes behov. Lagstiftningen är densamma för sjukvårdande behandling inom öppen- och slutenvård och förebyggande hälsovård i den medicinska delen av elevhälsan. Skolans skyldighet att bedriva elevhälsa och elevhälsoarbetets inriktning regleras i 2 kap. 25-28 §§ skollagen.

Elevhälsans medicinska insatser ska enligt kap. 2 skollagen (2010:800)

- arbeta förebyggande och hälsofrämjande
- stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål
- bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa.

Samråd med elevhälsans medicinska insatser ska enligt 3 kap. skollagen (2010:800) göras vid utredning om särskilt stöd om det inte är uppenbart obehövt.

Eleven skall erbjudas tre hälsobesök jämnt fördelade under grund- och grundsärskoletiden och ett hälsobesök under gymnasie- gymnasiesärskoletiden. Den medicinska delen av elevhälsan skall främst vara förebyggande och hälsofrämjande och har en särskild uppgift i att känna igen tecken på somatisk och psykisk ohälsa och elevers behov av stöd innan mer omfattande problem utvecklats. Skolhuvudmannen och vårdgivaren ger följande uppdrag till den medicinska delen av elevhälsan.

- Att upprätta verksamhetsplan för arbetet inom den medicinska delen av elevhälsan som revideras årligen.
- Att upprätta måldokument/rutiner kopplade till ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt SOSFS 2011:9, HSLF-FS 2017:12.
- Att vid hälsobesöken lägga stor vikt vid elevernas psykiska hälsa, livsstilsfrågor och måluppfyllelse i skolan.
- Att motiverande samtal med enskilda integreras och används bl.a. vid stödsamtal vid hälsobesöken.
- Att tillföra medicinsk kompetens och omvårdnadskompetens samt medverka i den samlade elevhälsan.
- Aktivt medverka i det hälsopedagogiska arbetet på skolan genom att följa kunskapsutvecklingen inom området och använda vetenskaplig belagd metodik.
- Att bistå rektor med information, råd och utredningar som är viktiga för elevers hälsa utifrån gällande sekretessbestämmelser.
- Att medverka i det systematiska arbetsmiljöarbetet för att bedöma riskerna för att någon elev skall drabbas av ohälsa eller olycksfall i skolarbetet.
- Tidigt identifiera problem eller symptom hos elever som kan innebära att de är i behov av särskilda insatser.
- Bidra med medicinsk kunskap inför arbetsmoment som är förlagda ute i verksamheter och vid yrkesvägledning.
- Bevaka vaccinationstäckningen.

Organisation

Huvudman för elevhälsan är Trelleborgs kommun. Bildningsnämnden är vårdgivare. Skolsköterskorna är anställda av rektor. Avtal mellan Anderslövs vårdcentral, Region Skåne och Bildningsförvaltningen Trelleborgs kommun reglerar köp av skolläkare. Den medicinska delen av elevhälsan utgör ett eget verksamhetsområde inom bildningsförvaltningen. Skolläkaren och skolsköterskorna har båda ansvar för verksamheten på den enskilda skolan och utför sina arbetsuppgifter under eget yrkesansvar. Två skolsköterskor har uppdrag som funktionsföreträdare.

Allmänna rutiner för den medicinska delen av elevhälsan

- Ansvara för att det finns upparbetade kanaler med barnhälsovården för informationsöverföring i samband med start i förskoleklass, grundskola eller grundsärskola.

- Ansvara för att blankett "Hälsouppgift inför förskoleklass/skolstart " skickas tillsammans med inbjudan till skolstart. Vid avsaknad av ifylld hälsoblankett kontaktas vårdnadshavarna.
- Erbjuder alla elever vaccination enligt nationella barnvaccinationsprogrammet samt hälsobesök enligt fastställt program. Det digitala journalsystemets checklista används i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola samt gymnasiesärskolan. Inför vaccination skickas broschyr/blankett om erbjudande om vaccination ut.
- Ansvara för att blankett om hälsouppgift ifylld av vårdnadshavarna i samband med hälsoundersökning i förskoleklass, skolår 4, och 8 samt gymnasiesärskolan år 1 scannas in. Inom gymnasie- och gymnasiesärskolan används hälsoblankett "Skolsköterskans frågeformulär vid hälsobesök."
- Vara tillgänglig så att varje elev utifrån sina behov kan få kontakt med skolsköterskan.
- Erbjuder uppföljning av avvikelser vid hälsobesök.
- Medverka i skolans utredningsarbete enligt skollagen 3 kap. 8 § samt vid behov i upprättandet av åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd medicinskt och/eller psykiskt. Medverka vid upprättande av handlingsplaner.
- Uppmärksamma kränkande behandling och trakasserier enligt skollagen och diskrimineringslagen.
- Arbeta hälsopreventivt kring kost och tillväxt, sex- och samlevnad, psykisk ohälsa samt droger.
- Regelbundet delta i skydds-/arbetsmiljö och allergironder för att förebygga skador och sjukdom.
- Uppmärksamma brister i skolans fysiska och psykiska miljö och medverka till att dessa åtgärdas (arbetsmiljölagen gäller även för elever i skolan).
- Föra elevernas talan i hälsofrågor och verka för att deras rättigheter blir tillgodosedda.
- Medverka i utredning inför mottagande i grundsärskolan/gymnasiesärskolan och av elever med *funktionsnedsättning*.
- Medverka till att barnets vardag i skolan fungerar så bra som möjligt utifrån barnets sjukdom eller funktionsnedsättning.
- Vara "back up" för varandra kring bevakning av post, telefon samt mail vid ledighet/frånvaro.

Kompetens inom den medicinska delen av elevhälsan

Önskvärt är att skolläkare har specialkompetens i allmänmedicin, i barn- och ungdomsmedicin, barn- och ungdomspsykiatri eller skolhälsovård.

Skolsköterskor ska ha adekvat specialistutbildning i någon av formerna barnsjuksköterska-, distriktssköterska- eller skolsköterskeutbildning.

Skolsköterskans uppgifter/rutiner

Följande gäller för samtliga skolformer

Vaccinationsprogrammet är ett frivilligt erbjudande. Grundregeln är att båda vårdnadshavarna ska ge sitt samtycke till vaccination och att de ska samtycka var för sig. Samtycket ska inhämtas skriftligt så nära vaccinationstillfället som möjligt. I det fall svar inte inkommit från den ena vårdnadshavaren måste skolsköterskan göra ytterligare kontaktförsök för att få in vederbörandes åsikt och samtycke. Om kontakt inte etableras måste skolsköterskan vidare utreda hur kontakt kan etableras t. ex. genom kontakt med socialtjänsten, andra myndigheter för att få in samtycke. Av 6 kap 13 § föräldrabalken framgår "Är en av vårdnadshavarna till följd av frånvaro, sjukdom eller annan orsak förhindrad att ta del av sådana beslut rörande vårdnaden som inte utan olägenhet kan uppskjutas, bestämmer den andra ensam" Utredningen måste visa att förutsättningarna i paragrafen är uppfyllda. Därefter måste skolsköterskan bedöma om vaccination kan genomföras trots att samtycke saknas från den andra vårdnadshavaren. Vaccinationen ska bedömas som uppenbarligen bäst för barnet. Utredningen journalförs. Om vårdnadshavare avböjer vaccination, görs anteckning i journalen.

Kompletterande hälsobesök erbjuds till nyinflyttad elev

Auktoriserad tolk används vid behov.

Blanketter och annat stödmaterial finns upprättade och kan hittas på skolsköterskornas ikon på First Class (FC).

Förskoleklass

Rekvirera journal från barnhälsovårdscentral (BVC).

Genomgång av barnhälsovårdsjournal och upprättande av journal för elevhälsans medicinska insats.

Hälsouppgifter från vårdnadshavarna.

Information från elevens förskollärare eller lärare.

Vårdnadshavarna erbjuds att delta i hälsobesöket.

Samtal med elev och vårdnadshavare om bland annat

- upplevelsen av skolsituation och inläring
- trivsel
- kamratrelationer
- eventuella problem med hälsa eller utveckling
- matvanor
- fysisk aktivitet
- sömn
- skärmtid
- eventuella allvarliga svårigheter i hemmet som skolan bör känna till

Undersökning av

- längd
- vikt
- syn
- hörsel
- ryggkontroll

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Efter samtycke från vårdnadshavarna informeras vid behov lärare och elevhälsoteam.

Genomgång av hälsouppgifter samt BVC-journal. Vid behov kontaktas skolläkare.

Riktade hälsokontroller utifrån elevens behov.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

Årskurs 1

Vaccinering mot mässling, påssjuka och röda hund.

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

Hälsobesök för de elever som inte haft hälsobesök.

Årskurs 2

Hälsobesök

Samtal om bland annat

- upplevelsen av skolsituation och inläring
- trivsel
- kamratrelationer
- hemsituation och eventuell oro

Undersökning av

- längd
- vikt
- färgseende

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

BVC journaler i original sänds till regionarkivet i Lund.

Årskurs 3

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

Årskurs 4

Hälsouppgifter från vårdnadshavarna.

Vårdnadshavarna erbjuds att delta i hälsobesöket vilket framgår på blanketten.

Samtal med eleven om bland annat

- upplevelse av skolsituation och inläring
- trivsel
- kamratrelationer
- eventuella inläringssvårigheter
- matvanor
- fysisk aktivitet
- sömn
- skärmtid
- fysisk och psykisk hälsa
- information från lärare

Undersökning av

- längd
- vikt
- pubertetsskattning
- rygg.

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Vid behov kontaktas skolläkare.

Riktade hälsokontroller utifrån elevens behov.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

Årskurs 5

Vaccination mot HPV (Humant Papillom Virus) av flickor vid två tillfällen.

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

Årskurs 6 och 7

Samtal med eleven om bland annat

- upplevelse av skolsituation och inläring
- trivsel

Undersökning av

- längd
- vikt
- rygg

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

Årskurs 8 och för elever som ej haft hälsobesök i åk 7

Hälsouppgifter från vårdnadshavarna .

Samtal med eleven om bland annat

- upplevelse av skolsituation och inlärning
- kamratrelationer
- hemsituation
- fysisk och psykisk hälsa
- puberteten
- matvanor
- fysisk aktivitet
- sömn
- skärmtid
- tobak, alkohol och narkotika
- sexualitet, preventivmedel och förebyggande av sexuellt överförbara infektioner
- medicinsk studie och yrkesvägledning
- information från lärare

Undersökning av

- längd
- vikt
- pubertetsskattning
- rygg

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Riktade hälsokontroller utifrån elevens behov.

Vid behov kontaktas skolläkare.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

Årskurs 8

Vaccination mot dTp (difteri, stelkramp, kikhosta).

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

Årskurs 9

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Kompletterande medicinsk studie- och yrkesvägledning.

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

Kvarvarande BVC journaler skickas till Region arkivet, Lund.

Övergång till gymnasieskola

Skolhälsovårdsjournal skickas efter rekvisition med samtycke från båda vårdnadshavarnas underskrift till kommande fristående gymnasieskola eller kommunal gymnasieskola utanför Trelleborgs kommun efter vårdnadshavarnas samtycke. Kontroll görs att mottagande skola är registrerad som vårdgivare.

Gymnasie- och gymnasiesärskola

År 1

Rekvirera journaler på nya elever.

Hälsouppgifter från vårdnadshavarna i gymnasiesärskolan år1.

Efter samtycke från vårdnadshavarna/elev informera lärare och elevhälsoteam om elever med särskilda behov.

Hälsobesök.

Samtal med eleven om bland annat

- upplevelse av skolsituation och inlärning
- hälsa utifrån ett yrkesmedicinskt perspektiv på vissa gymnasieprogram, eventuellt tillsammans med en studie- och yrkesvägledare
- kamratrelationer
- trivsel
- hemsituation
- fysisk och psykisk hälsa
- matvanor
- fysisk aktivitet
- sömn
- skärmtid
- tobak, alkohol och narkotika
- sexualitet, preventivmedel och förebyggande av sexuellt överförbara infektioner

Undersökning av

- längd
- vikt

Riktade undersökningar utifrån specifik frågeställning eller gymnasieprogram t.ex. hud, hörsel, syn, färgsinne, tuberkulos (TBC), mässling, samt multiresistenta stafylokocker (MRSA). Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

År 2

Riktade hälsoundersökningar utifrån specifik frågeställning eller gymnasieprogram t.ex. hud, hörsel, syn, TBC, mässling samt MRSA. Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

År 3

Riktade hälsoundersökningar utifrån specifik frågeställning eller gymnasieprogram t.ex. hud, hörsel, syn, TBC, mässling samt MRSA. Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

År 4

Riktade hälsoundersökningar utifrån specifik frågeställning eller gymnasieprogram t.ex. hygien, hud, hörsel, TBC, mässling samt MRSA. Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Komplettera vaccinationer efter läkarordination.

Riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp.

Kvarvarande BVC journaler skickas till region arkivet, Lund.

Skolläkarens arbetsuppgifter

I skolläkarens arbetsuppgifter ingår bl.a. att

- vara medicinskt ansvarig för medicinska delen av elevhälsan
- tillsammans med funktionsföreträdare för skolsköterskorna och verksamhetschef gå igenom avvikelserapporter. Verksamhetschefen är lex Maria ansvarig.
- följa upp elever med avvikelser i hälsa och utveckling
- delegera vaccination utanför ordinarie barnvaccinationsprogram
- delegera läkemedel
- delta i det förebyggande hälsoarbetet
- vara stöd till skolsköterskorna
- göra medicinska bedömningar

- vara kontaktperson mellan kommunen och vårdgrannar
- delta i diverse möten angående enskild elev samt i övergripande hälsofrågor
- bedöma behov av kompletterande vaccinationer
- bidra till kompetensutveckling för personalen inom elevhälsan
- göra medicinska bedömningar inför mottagande i grundsärskolan/gymnasiesärskolan
- att tillsammans med verksamhetschefen ge stöd i organisatoriska frågor samt genomgång av gällande rutiner

Följande gäller för samtliga skolformer

Tolk

Auktoriserad tolk används vid behov.

Nyinflyttade elever

För samtliga årskurser gäller att skolsköterskan rekviderar journal från avlämnade skola.

Journalhantering

Den medicinska delen av elevhälsan följer lagstiftning för journalföring samt Cirkulär 09:44 från Sveriges Kommuner och Landsting.

Skolhälsovårdsjournalerna förvaras i tre år efter avslutad skolgång för elever på gymnasie/gymnasiesärskolan för att därefter skickas till kommunarkivet. Journaler i grund/grundsärskola som inte blivit överförda till gymnasie/gymnasiesärskola i Trelleborgs kommun förvaras till det år eleven fyller 19 år. Digital arkivering av datajournal installerades under 2013.

Kvalitetsuppföljning

Elevhälsans medicinska personal ska medverka i arbetet med systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete där planering, utförande, metodutveckling, utvärdering och uppföljning ingår. Verksamhetschefen är ansvarig för ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i vilket avvikelshantering, upprättande av verksamhetsplan, kvalitetsberättelse och patientsäkerhetsberättelse ingår. Fortbildning inom verksamhetsområdet ska anordnas regelbundet. Utveckling inom området liksom forskning ska bevakas. Verksamheten ska verka för hög kvalitet samt god samverkan.

Hälsofrämjande arbete

Det hälsofrämjande perspektivet ska lyftas fram i de enskilda kontakterna med eleverna. Vid hälsobesöken är hälsosamtalet centralt och syftar till att stärka elevernas självkänsla och stimulera till att göra egna medvetna val. Elevhälsan ska medverka i skolans hälsofrämjande arbete, samt stödja och stärka elevernas utveckling mot skolans mål. Resultat från hälsobesöken analyseras och kan användas som underlag för det hälsofrämjande och förebyggande arbetet på skol- och kommunnivå. Det är angeläget att identifiera stress och psykisk ohälsa hos eleverna. Det hälsofrämjande och

förebyggande arbetet som berör grupper sker med en inriktning i att främst försöka påverka bakomliggande bestämningsfaktorer för hälsa.

Arbetsmiljö

Den medicinska delen av elevhälsan ska uppmärksamma brister i skolornas psykosociala miljö och stödja elever med olika psykosociala hälsoproblem samt delta i det förebyggande arbetet mot kränkningar och mobbning. Elevhälsan deltar i likabehandlingsarbetet för en trygg miljö samt deltar i det olycksförebyggande arbetet.

Särskilt stöd

Skolsköterskan och skolläkaren ska tillsammans med övriga kompetenser inom elevhälsan arbeta för att stödja och stärka elevernas utveckling mot utbildningens mål samt utveckla lärande miljön utifrån elevernas behov. Skolsköterskan och skolläkaren ska arbeta för att barn med sjukdom eller funktionsnedsättningar får adekvat stöd samt medverka till att uppmärksamma barns speciella behov.

Sjukvård

Skolsköterskan och skolläkaren ska erbjuda enklare sjukvårdsinsatser

Samverkan

Skolsköterskan och skolläkaren samverkar med övriga kompetenser inom elevhälsan. Samverkan sker också med bland annat barnhälsovården, ungdomsmottagningen, barn- och ungdomsmottagningen, barn och ungdomspsykiatri samt övriga relevanta kliniker inom Region Skåne. Samverkan sker också vid behov med socialtjänsten.

Övrigt – planering, uppföljning

- Verksamhetschef för den medicinska delen av elevhälsan, skolläkare och funktionsföreträdare för skolsköterskorna planerar och samordnar den medicinska delen av elevhälsan.
- Verksamhetschef, skolläkare och funktionsföreträdare för skolsköterskorna följer och uppdaterar verksamheten utifrån nationella och kommunala mål.
- Planeringsdagar med verksamhetschef, skolläkare och skolsköterskor genomförs en till två gånger varje termin.
- Samtliga skolsköterskor deltar i månatliga nätverksmöten där funktionsföreträdare för skolsköterskorna är sammankallande. Löpande kontakter finns mellan verksamhetschefen och förvaltningschefen för bildningsförvaltningen.
- Varje skolsköterska ska utföra eget kvalitetsarbete. Planering av arbetsåret i ett årshjul görs av respektive skolsköterska. Verksamhetschef skriver i samråd med funktionsföreträdare för skolsköterskorna patientsäkerhetsberättelse och kvalitetsberättelse samt verksamhetsplan för den medicinska delen av elevhälsan.
- Kompetensutveckling genomförs.

Övergripande mål och strategier för 2018/19

Översyn av möjligheten att införa digitala hälsoenkäter samt vaccinationstillstånd inför vaccinationer ska göras. Riskanalyser och egenkontroller ska genomföras enligt plan och komplettering av rutiner ska göras.

FÖRSLAG